

ખેતી નિયામકશ્રીની કચેરી
કૃષિભવન, ગાંધીનગર.
તાલીમ અને મુલાકાત શાખા
પ્રકરણ-૧ પ્રસ્તાવના

- ભારત સરકારશ્રીએ તા.૧૨/૧૦/૨૦૦૫થી અમલમાં આવેલ તે પ્રમાણે માહિતી અધિકાર અધિનિયમ, ૨૦૦૫ની રચના કરેલ છે જે મુજબ ભારતનો કોઈ પણ નાગરિક નિયત ફી ચૂકવી અથવા ગરીબી રેખાથી નીચે જીવતો હોય તો વિના મૂલ્યે સરકારશ્રી પાસેથી માહિતી માગી શકે છે.
- આપુસ્તિકા દ્વારા ખેતી ખાતાને લગતી માહિતી નાગરિકો મેળવી શકે તે અંગેની વિગત આપવાનો પ્રયત્ન કરવામાં આવેલ છે.
- આ પુસ્તિકા માહિતી મેળવવા ઇચ્છતા ભારતના કોઈપણ નાગરિકને ઉપયોગી નીવડશે.
- આ પુસ્તિકામાં પ્રકરણ ૧ થી ૧૭માં માહિતી પત્રકવાર અને અથવા મુદ્દાવાર આપવામાં આવેલ છે. સદરહુ માહિતી અધ્યતન કરવામાં આવી રહી છે.
- આ અંગે માહિતી આર.ટી.આઇ.એક્ટ ૨૦૦૫ની ગુજરાતી નકલમાં તેમજ આ અંગેના નિયમો દર્શાવવામાં આવેલ છે. તે મુજબ વ્યાખ્યાઓ ધ્યાને લેવાની રહેશે.
- આ પુસ્તિકામાં ઉપલબ્ધ ન હોય તે માહિતી મેળવવા માટેની કાર્યપદ્ધતિ કઈ માહિતી માગી છે તેના આધારે કહી શકાશે. અરજી પત્રકની ફી રૂ.૨૦.૦૦ છે અને એક પાનાદીઠ માહિતીના રૂ.૨.૦૦ તેમજ સીડી અથવા ફ્લોપીમાં માહિતી માટે રૂ. ૫૦.૦૦ ફી પેટે ચૂકવવાના રહેશે. ગરીબી રેખાની નીચે જીવતા નાગરિકે કોઈપણ પ્રકારની ફી ચૂકવવાની રહેતી નથી પરંતુ પોતે ગરીબી રેખા હેઠળ જીવે છે તે અંગેનો આધાર રજૂ કરવાનો રહેશે.

પ્રકરણ-૨ શાખાની વિગતો, કાર્યો અને ફરજો

યોજનાનું નામ : એગ્રીકલ્ચરલ ટેકનોલોજી મેનેજમેન્ટ એજન્સી (આત્મા)

એગ્રીકલ્ચરલ ટેકનોલોજી મેનેજમેન્ટ એજન્સી એ જીલ્લા કક્ષાએ કાર્યરત રજીસ્ટર્ડ સોસાયટી છે જે જીલ્લાના ટકાઉ કૃષિ વિકાસ માટે જીલ્લાની તમામ કૃષિ સંલગ્ન સંસ્થાઓની સાથે રહીને ખુદ્દતોના સર્વાંગી વિકાસ માટે કામ કરે છે. આ યોજનાનું મુખ્ય કાર્ય જીલ્લાની તમામ સંશોધન અને વિસ્તરણ પ્રવૃત્તિઓનું સંકલન કરવું તેમજ પબ્લીક એગ્રીકલ્ચર ટેકનોલોજી વ્યવસ્થાનું વિકેન્દ્રીકરણ કરવાનું છે.

આપણા રાજ્યમાં આ યોજના પ્રાયોગિક ધોરણે ૨૦૦૫માં અમલમાં આવી હતી. વર્ષ ૨૦૦૭-૦૮થી તમામ જીલ્લામાં અમલમાં આવેલ છે. 'આત્મા' યોજના હેઠળ જીલ્લાના તમામ તાલુકા તથા ગામોના ખેડૂતો માટે તેમની જરૂરિયાત આધારિત પ્રવૃત્તિઓ હાથ ધરવા માટે ગ્રામ્ય કક્ષાએ જાહેર સંસ્થાઓ, ખાનગી સંસ્થાઓ, એનજીઓ, પેરા એક્સ્ટેન્શન વર્કર અને પ્રાઈવેટ ઈનપુટ ડીલરના સહિયારા પ્રયત્નોથી ગામોમાં જુદા જુદા રસ ધરાવતા ખેડૂતોના જૂથો (ફાર્મર્સ ઈન્ટરેસ્ટ ગ્રુપ્સ)ની રચના કરવી એ પાયાની પ્રવૃત્તિ છે.

આ યોજનામાં હેતુઓ નીચે મુજબ છે :

- (૧) કૃષિ વિસ્તરણ શિક્ષણની પ્રવૃત્તિઓ તથા નવા નવા સંશોધનો ખેડૂતોની જરૂરિયાત મુજબ ખેડૂતો સુધી પહોંચાડવા.
- (૨) ખેડૂતોની પોતાની ભાગીદારીથી પોતાની રીતે જ પોતે ઈચ્છે તે પ્રકારના નિર્ણયો લઈ શકે તે માટે સત્તાનું વિકેન્દ્રીકરણ કરવું.
- (૩) કૃષિ વિકાસ સાથે સંકળાયેલા તમામ સરકારી, અર્ધસરકારી, બિન સરકારી, વ્યાપારી ખેડૂત સંગઠનો તેમજ કૃષિ, બાગાયત, પશુપાલન, મત્સ્યઉદ્યોગ જેવા ખાતાઓનું સંકલન સાધવું.

આમ ઉદરોક્ત બાબતો જોઈએ તો આત્મા મુખ્યત્વે ટ્રાન્સફર ઓફ ટેકનોલોજી (કૃષિ સંશોધનો ખેડૂતો સુધી પહોંચાડવા)નું કામ કરે છે. અગાઉના સમયમાં કૃષિ વિસ્તરણ માટે સામુદાયિક વિકાસ યોજનાઓ નેશનલ ડેમોન્સ્ટ્રેશન, તાલીમ અને મુલાકાત યોજના વગેરે કાર્યરત હતી. આત્મા યોજનામાં સરકારી એજન્સીઓની સાથે નવા પીપીપી મોડના અભિગમ મુજબ પ્રાઈવેટ સંસ્થાઓને સાથે સાંકળી કામગીરી કરવામાં આવે છે.

વર્ષ ૨૦૧૦ થી તે સર્પોર્ટેડ ટુ સ્ટેટ એક્સ્ટેન્શન પ્રોગ્રામ ફોર એક્સ્ટેન્શન રીફોર્મ હેઠળ મોડીફાઈડ આત્મા યોજના અમલમાં મુકવામાં આવેલ જેનો મુખ્ય હેતુ કૃષિ વિસ્તરણના તંત્રને મજબૂત કરી અને કૃષિ વિસ્તરણને લગતી વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ આત્મા હેઠળ આવરી લેવાનો હતો. ૧૨મી પંચવર્ષીય યોજનામાં નેશનલ મિશન ઓન એગ્રીકલ્ચરલ એક્સ્ટેન્શન એન્ડ ટેકનોલોજી (NMAET) ની સ્થાપના કરવામાં આવી. NMAET હેઠળ આત્મા યોજના સબ-મિશન ઓન એગ્રીકલ્ચરલ એક્સ્ટેન્શનના ભાગરૂપે કાર્યરત છે. આ યોજના માટે ભારત સરકાર ૬૦% ગ્રાન્ટ આપે છે. જ્યારે રાજ્ય સરકારનો ફાળો ૪૦% હોય છે.

જીલ્લા કક્ષાએ જીલ્લા વિકાસ અધિકારીશ્રીના અધ્યક્ષસ્થાને આત્મા ગવર્નીંગ બોર્ડ કામગીરી કરે છે જે જીલ્લાની આત્માની તમામ પ્રવૃત્તિઓનું અમલીકરણ, મોનીટરીંગ અને સંચાલન કરે છે.

- ❖ આ યોજનામાં મુખ્યત્વે ખેડૂતો માટે નીચેની પ્રવૃત્તિઓ હાથ ધરવામાં આવે છે:
- ❖ ખેડૂતોને તાલીમ : જીલ્લાની અંદર, રાજ્યની અંદર તેમજ રાજ્ય બહાર જુદા જુદા વિષયોની તાલીમ ખેડૂતોને આપવામાં આવે છે.
- ❖ પ્રેરણા પ્રવાસ (એક્ષ્પોઝર વિઝિટ) : ખેડૂતો નવી ટેકનોલોજી જાણે અને પોતાના ખેતરમાં અપનાવે તે માટે જીલ્લાની અંદર, રાજ્યની અંદર અને રાજ્ય બહારના પ્રેરણા પ્રવાસ આ યોજના હેઠળ યોજવામાં આવે છે.
- ❖ નિદર્શન (ડેમોન્સ્ટ્રેશન) : કૃષિ યુનિવર્સિટી દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલ નવા સંશોધનો ફાયદાકારક છે કે કેમ તે જાણી શકે તે માટે ખેડૂતોના ખેતરમાં જુદા જુદા પાકમાં તેમજ જુદા જુદા વિષયના નિદર્શનો ગોઠવીને ખેડૂતોને પ્રત્યક્ષ માર્ગદર્શન આપવામાં આવે છે.
- ❖ પ્રદર્શન / કૃષિ મેળો વગેરે : ખેડૂતો નવી ટેકનોલોજીની અદ્યતન જાણકારી મેળવી શકે તે માટે દરેક જીલ્લા અને રાજ્યકક્ષાએ જુદા જુદા પ્રદર્શન / કૃષિ મેળો યોજીને ખેડૂતોને પ્રત્યક્ષ બતાવવામાં આવે છે.
- ❖ ખેડૂતોની વૈજ્ઞાનિકશ્રીઓ સાથે કૃષિ ગોષ્ઠિ : વૈજ્ઞાનિકશ્રીઓના સંશોધનો ખેડૂતો જાણી શકે અને તેમની જે સમસ્યાઓ છે તેની ચર્ચા વૈજ્ઞાનિકશ્રીઓ સાથે થઈ શકે તે માટે આ પ્રકારની કિસાન ગોષ્ઠિ પણ ગોઠવવામાં આવે છે.

ખેડૂતો પોતે પોતાની કોઠાસુઝથી નવી નવી બાબતો અપનાવે અને પોતાની રીતે સારી કામગીરી કરે તેવા ખેડૂતોને બેસ્ટ આત્મા ફામર્સ એવોર્ડ પણ આપવામાં આવે છે. તેમાં તાલુકા કક્ષાએ, જીલ્લા કક્ષાએ અને રાજ્ય કક્ષાએ રૂ.10000/- થી 50000/- સુધી એવોર્ડ આપવામાં આવે છે.

પ્રકરણ-૩ અધિકારીઓ અને કર્મચારીઓની સત્તાઓ અને ફરજો

અ.નં.	અધિકારી/કર્મચારીનો હોદ્દો	નાણાંકીય સત્તા	વહીવટી સત્તા	અન્ય સત્તા	ફરજો
૧.	અધિક ખેતી નિયામક (વિ.)				યોજના અમલીકરણ
૨	સંયુક્ત ખેતી નિયામક (એ.સે.)				
૩.	નાયબ ખેતી નિયામક (એગ્રો)				
૪.	મદદનીશ ખેતી નિયામક (એગ્રો)				
૫.	ખેતી અધિકારી (એગ્રો)				

પ્રકરણ-૪

કાર્યો કરવા માટેના નિયમો, વિનિમયો, સૂચનાઓ, નિયમસંગ્રહ અને દફતરો

- (૧) ગુજરાત સિવિલ સર્વિસ રૂલ્સ
- (૨) સરકારશ્રીના ઠરાવ
- (૩) એસ.ઓ.ફાઇલ
- (૪) પરિપત્ર

પ્રકરણ-૫

નીતિ ઘડતર અથવા નીતિના અમલ સંબંધી જનતાના સભ્યો સાથે સલાહ- પરામર્શ અથવા તેમના પ્રતિનિધિત્વ માટેની કોઈ વ્યવસ્થા હોય તો તેની વિગત

-----નથી-----

પ્રકરણ-૬

જાહેર તંત્ર અથવા તેના નિયંત્રણ હેઠળની વ્યક્તિઓ પાસેના દસ્તાવેજોની કક્ષાઓઅંગેનું પત્રક-

-----નથી-----

પ્રકરણ-૭

યોજનાના ભાગ તરીકે રચાયેલી બોર્ડ, પરિષદ, સમિતિઓ અને અન્ય સંસ્થાઓનું પત્રક-

-----નથી-----

પ્રકરણ-૮

જાહેર માહિતી અધિકારીનું નામ, હોદ્દો અને અન્ય વિગતો

- શ્રી મહેશ બી. પટેલ,
સંયુક્ત ખેતી નિયામક (એસ.એ.)-વ- એપેલેટ ઓથોરીટી
ખેતી નિયામકશ્રીની કચેરી, કૃષિભવન,
ચ-રોડ, સેક્ટર ૧૦-એ,
સંપર્ક- ૦૭૯-૨૩૨-૫૬૧૬૪
- શ્રી કે.જે દેસાઈ
નાયબ ખેતી નિયામક (તાલીમ)ઇ.ચા.-વ-જાહેર માહિતી અધિકારી
રૂમ નં-૩૧૪,તાલીમ અને મુલાકાત શાખા,
ખેતી નિયામકશ્રીની કચેરી, કૃષિભવન,
ચ-રોડ, સેક્ટર ૧૦-એ,
સંપર્ક- ૦૭૯-૨૩૨-૫૬૧૬૪
- શ્રી જે.પી.પટેલ
મદદનીશ ખેતી નિયામક (પા.સં)-વ- મદદનીશ જાહેર માહિતી અધિકારી
રૂમ નં-૩૨૬,તાલીમ અને મુલાકાત શાખા,
ખેતી નિયામકશ્રીની કચેરી, કૃષિભવન,
ચ-રોડ, સેક્ટર ૧૦-એ,
સંપર્ક- ૦૭૯-૨૩૨-૫૬૧૬૬

પ્રકરણ-૯

નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયામાં અનુસરવાની કાર્યપદ્ધતિ

૧. નોંધ
૨. મુસદ્દો મંજૂર કરાવવો
૩. અમલીકરણ
૪. નિર્ણય લેનાર અંતિમ સત્તાધિકારી ખાતાના વડા છે.
નિર્ણય લેવાની સત્તા નીચે મુજબ છે.

ખેતી નિયામક

અધિક ખેતી નિયામક

સંયુક્ત ખેતી નિયામક

નાયબ ખેતી નિયામક

મદદનીશ ખેતી નિયામક

ખેતી અધિકારી

સીનીયર હેડ/કલાર્ક

પ્રકરણ-૧૦

અધિકારીઓ અને કર્મચારીઓની માહિતી

ક્રમ	અધિકારી અને કર્મચારીનું નામ	હોદ્દો
૧.	શ્રી ડી.વી.બારોટ	અધિક ખેતી નિયામક (વિસ્તરણ)
૨.	શ્રી એમ.બી.પટેલ	સંયુક્ત ખેતી નિયામક (એસ.એ.)
૩.	શ્રી બી.એ.પટેલ	નાયબ ખેતી નિયામક (એગ્રો)
૪	સુશ્રી પલક બી. પટેલ	મદદનીશ ખેતી નિયામક (એગ્રો)
૫.	શ્રી એચ.એ.પ્રજાપતિ	ખેતી અધિકારી (એગ્રો)

પ્રકરણ-૧૧

વિનિયમોમાં જોગવાઈ કર્યા મુજબ મહેનતાણાની પધ્ધતિ સહિત દરેક અધિકારીઓ
અને કર્મચારીને મળતુ માસિક મહેનતાણુ

ક્રમ	અધિકારી અને કર્મચારીનો હોદો	પગાર
૧	સંયુક્ત ખેતી નિયામક (એસ.એ)	૭૮૮૦૦ (લેવલ ૧૨)
૨.	નાયબ ખેતી નિયામક (એગ્રો)	૬૭૭૦૦ (લેવલ ૧૧)
૩.	મદદનીશ ખેતી નિયામક (એગ્રો)	૫૩૧૦૦ (લેવલ ૯)
૪.	ખેતી અધિકારી	૪૬૨૦૦ (લેવલ ૭)

પ્રકરણ-૧૨

શાખાને ફાળવેલ અંદાજપત્ર

યોજનાનું નામ	બજેટ જોગવાઈ (૨૦૧૮-૧૯)	મંજુર થયેલ પ્લાન
આત્મા-Normal	૬૦૬૦.૦૦ લાખ	૬૦૬૦.૦૦ લાખ
આત્મા-SCPSC	૨૯૫.૦૦ લાખ	૨૭૨.૦૦ લાખ
આત્મા-TSP	૯૨૭.૦૦ લાખ	૮૬૦.૦૦ લાખ
સમેતિ ખાતે માહિતી અને સંદેશા વ્યવહાર કેન્દ્રની સ્થાપના યોજના	૧૨.૬૫ લાખ	૧૨.૬૫ લાખ

પ્રકરણ-૧૩

સહાયકો કાર્યક્રમોના અમલ અંગેની પધ્ધતિ

પ્રકરણ-૧૪

આવેલ રાહતો, પરમિટ કે અધિકૃત મેળવનારની વિગતો

---માહિતી શુન્ય છે.---

પ્રકરણ-૧૫

કાર્યો કરવા માટે નક્કી કરેલા ધોરણો

-----નથી-----

પ્રકરણ-૧૬ વીજાણુરૂપે ઉપલબ્ધ માહિતી

યોજનાની માહિતી ખાતાની વેબસાઇટ ઉપર મુકવામાં આવી રહી છે.

પ્રકરણ-૧૭

માહિતી મેળવવા માટે નાગરિકોને ઉપલબ્ધ સવલતોની વિગતો

૧. નોટીસ બોર્ડ

૨. પ્રો-એક્ટીવ ડીસ્ક્લોઝર